

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

Voda – Přírozené životní prostředí

Návštěva Vrbenských
rybníků

**Žáci
druhého
stupně se
vydali v
rámci
projektu
ERASMUS+
za
poznáním
vodního
ptactva do
chráněné
ptačí
rezervace
Vrbenské
rybníky.**

**Cestou děti
vyplňovaly
pracovní listy na
téma vodní
rostliny a
živočichové a
prověřovaly si
své znalosti.**

Celou naučnou
stezku
doplňuje
nemalé
množství
informačních
tabulí.

Volavka stříbřitá

Egretta garzetta (v ČR kriticky ohrožený druh)

■ POPIS

Štíhlý bílý pták se sytě černým ostrým zobákem, dlouhým krkem a černými nohama se žlutými prsty. Volavka stříbřitá je velmi podobná volavce bílé, avšak oproti té je zhruba poloviční velikosti.

■ HLAS

Ozývá se skřipavým, krákvavým až kvákavým hlasem, lze rozpoznat například „aaah, orrr, orkork, rerere“. Mladí ptáci na hnízdě spíše skřehotají a vydávají zvuk podobný „ke-ke-ke“.

■ PROSTŘEDÍ PRO HNÍZDĚNÍ

V České republice většinou rybníky s ostrůvky zarostlými stromy, křovinami či například rákosinami. Hnízdí zpravidla v koloniích. Populace volavky stříbřité je v ČR velmi vzácná. Ve zdejší kolonii hnízdí pravděpodobně méně než deset párů.

■ POTRAVA

Hmyz a drobní obratlovci (ryby, obojživelníci).

■ ZIMOVIŠTĚ

Tažný druh. Odletá začátkem září většinou do severní Afriky, případně její cesta míří ke Středozemnímu moři v evropské části. Zpět do České republiky se vrací během druhé poloviny dubna.

Hra ke stažení:

Android

Partneři projektu:

Leto
v přírodě

MADE FOR YOU

X-SVESTKA

PROJEKT

**Vrbenské
rybníky jsou pro
svoje zajímavé
rostliny a
ptactvo hojně
navštěvovány
především
ornitology,
entomology a
botaniky.**

V rezervaci je potvrzen výskyt 40 druhů vyšších rostlin, což znamená, že se jedná o druhově velmi bohatou oblast. Za zmínku stojí rozsáhlý porost bažinných olší a stromořadí starých dubů na hrázích rybníků. Přímo na rybnících roste kotvice plovoucí (*Trapa natans*), šmel okoličnatý (*Butomus umbellatus*) a stolístek přeslenatý (*Myriophyllum verticillatum*). V pobřežních oblastech se vyskytují orobinec úzkolistý (*Typha angustifolia*), rákos a zblochan bahenní.

Mokřadní louky jsou z 20 % kryté rašeliníkem, z bylin se vyskytují bazánovec kytkokvětý, zábělník bahenní (*Potentilla palustris*). Na loukách roste orchidejprstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), všivec ladní (*Pedicularis sylvatica*) a ocún jesenní (*Colchicum autumnale*). V bažinných olšinách tvoří bylinné patro ďáblík bahenní (*Calla palustris*), kaprad' hřebenitá (*Dryopteris cristata*), kapradiník bažinný (*Thelypteris palustris*), žebratka bahenní (*Hottonia palustris*), z dřevin se především na okrajích vyskytují bříza pýřitá (*Betula pubescens*), bříza bělokorá (*Betula pendula*), dub letní (*Quercus robur*) a borovice lesní (*Pinus sylvestris*).

Strnad rákosní

Rákosník proužkovaný

Litorální vegetace, zejména porosty rákosu a orobinců má i svou zvláštní faunu. Počet druhů sice není nikterak vysoký, ale zejména některé druhy ptáků vykazují tak vyhraněnou vazbu k těmto stanovištím, že mimo ně prakticky nemohou existovat. Jde proto často o druhy vzácné a ohrožené zejména likvidací pobřežních porostů, ničených nejčastěji v důsledku necitlivého odbahňování rybníků. K takovým druhům patří zejména bukač velký, kriticky ohrožený druh, hnízdící dnes v jižních Čechách pouze v počtu asi dvou párů na Dívčicku a **bukaček malý**, který byl od r. 1985 pozorován v hnízdní době pouze na Dívčicku a zde na Vrbenských rybnících.

Ke vzácným obyvatelům rákosin patří i řada pěvců, jako např. sýkořice vousatá, cvrčilka slavíková nebo slavík modráček. Žádný z těchto druhů však na Vrbenských rybnících nehází.

Naopak hojný je zde **strnad rákosní**, obývající především sušší, okrajové části rákosin.

Samec strnada rákosního je nápadný zejména svou černou hlavou, kontrastující s bílým "vousem" a světlým krčním proužkem.

K typickým ptačím obyvatelům rákosin však patří rákosníci. Vesměs jde o nenápadné, šedozeleně zbarvené pěvce, kteří na sebe upozorní především svým hlasitým vrzavým zpěvem. Výhradně na rákosiny je vázán největší z rákosníků, asi jako špaček velký **rákosník velký**. V 70. a 80. letech jeho početnost silně poklesla a z řady rybníků zcela vymizel. Na rybnících Domin a Nový Vrbenský hnízdí pravidelně asi dva páry. V terénu ho jen zřídka uvidíme, nápadný je však jeho silný hlas, transkribovaný jako drsné karra-karra-kíit-kíit. Stejně jako ostatní rákosníci je tažný a ze zimovišť v tropické Africe se vrací až počátkem května. Z dalších druhů rákosníků hnízdí na Vrbenských rybnících ještě **rákosník obecný**, **rákosník proužkovaný** a **rákosník zpěvný**, přičemž poslední druh hnízdí prakticky již mimo rybníky v porostech křovin a kopřiv.

Velmi ceněné jsou jak rybníky a jejich břehy, které poskytují vynikající podmínky pro vodní ptactvo, tak přilehlé bažinné olšiny a unikátní dubové porosty na hrázích. Na území rezervace hnízdí okolo 90 druhů ptactva, řada dalších tažných ptáků (zejména vodních) ji užívá jako zastávku na svých přeletech mezi hnízdištěm a zimovištěm (jedná se o cca 193 druhů ptáků).

**Výlet za vodním
ptactvem byl
mnohem pestřejší
než si děti uměly
představit. Po dni
plném zážitků
přišla na řadu i
svačinka
na zpáteční cestě.**